

Vretagymnasiets plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen
Gymnasieskola, Gymnasiesärskola och Vuxenutbildning

Läsår
2016/2017

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Gymnasieskola, Gymnasiesärskola och Vuxenutbildning

Ansvariga för planen

Elevhälsoteamet som består av mentorer, elevhälsa, elevstöd, fritidsverksamhet samt skolledning.

Vår vision

Alla på skolan ska känna sig trygga och kunna vara den man är utan att bli utsatt för kränkande behandling.

Planen gäller från

2017-01-01

Planen gäller till

2018-01-01

Läsår

2016/2017

Elevernas delaktighet

Enkätundersökning, elevrådet, mentorsmöten i respektive klass.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Information ges på föräldramöte höstterminen åk1 samt finns tillgänglig på skolans hemsida. Synpunkter kan lämnas till elevstödet eller till mentor vid utvecklingssamtalet.

Personalens delaktighet

Info och möjlighet att lämna synpunkter på personalmöte/APT. Uppdatering och återkoppling till all personal varje termin. Årlig enkätundersökning.

Förankring av planen

Diskussion och förankring vid skolkonferens, elevråd, APT och lokal samverkansgrupp. Genomgång vid mentorsmöte vid läsårsstart. Genomgång i alla grupper med vuxna studenter vid kursstart. Finns på skolans hemsida, www.nbg.nu

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Enkät genomfördes och sammanställdes.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Elever samt personal - utvärdering vt 2016.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Respekten för olikheter bör ökas. Temadag och föreläsningar har planerats. Personal måste bli mer uppmärksamma - alla måste reagera både vad gäller språk och acceptans av människors olikheter.

Årets plan ska utvärderas senast

2017-12-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Enkätundersökning. Utvärdering på mentorsträff, APT, skolkonferens, elevråd i början av höstterminen. Sammanställs och analyseras.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Elisabeth Bringer Hallberg, rektor

Främjande insatser

Namn

Språkbruk

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla på Vretagymnasiet ska främja ett gott språkbruk som inte kränker andra. Uppföljning i den årliga enkäten.

Insats

Samtal kring Vretagymnasiets ordningsregler vid mentorstid, utvecklingssamtal och föräldramöte.

Ansvarig

Elisabeth Bringer Hallberg, rektor

Datum när det ska vara klart

2017-12-31

Namn

Allas lika värde

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Öka eleverns och personals inställning till och förståelse för alla människors lika värde. Uppföljning: Görs i den årliga elevenkäten.

Insats

Skolan avsätter tid för livskunskap, sammanlagt 70 timmar per elev under tre år. Den syftar till att utveckla elevernas människo- och samhällssyn i enlighet med läroplanens intentioner. Vi har ett samarbete med Skäggetorpskolan, en invandrarartad skola i Linköping, föreläsning om olikheter samt värderingsövningar.

Ansvarig

Elisabeth Bringer Hallberg, rektor

Datum när det ska vara klart

2017-12-31

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Enkät till samtliga elever och personal. Årliga elevenkäten. Diskussion på mentorsmöte samt livskunskap.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Klassråd, elevenkät, enskilda samtal.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

APT, enkät, enskilda samtal.

Resultat och analys

Ett hårt språk mellan elever förekommer. Främlingsfientlighet finns, integration önskas. Öka toleransnivån för olikheter.

Förebyggande åtgärder

Namn

Språkbruk

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Mål 1: 100% av alla elever och personal ska förstå innebörden av Vretagymnasiets språkpolicy. Mål 2: Varje år ska upplevelsen av att vi har ett hårt språkbruk minska. Mål 3: All personal ska reagera på hårt språkbruk. Uppföljning: Följs upp via enkät hösten 2017.

Åtgärd

Arbeta med språkpolycyn på livskunskapen. Utarbeta en handlingsplan för personal om hur man bemöter hårt språkbruk hos eleverna. Svenskaundervisningen ska främja språkbruket.

Motivera åtgärd

Utifrån den enkät som både personal och elever gjort under 2016 samt diskussionsgrupper framkommer att många anser att det förekommer ett hårt språk.

Ansvarig

Elisabeth Bringer Hallberg, rektor

Datum när det ska vara klart

2017-12-31

Namn

Allas lika värde

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Mål 1: Ett ökat antal elever och personal på skolan ska lära känna människor från en annan kultur och ett annat land. Mål 2: Aktivt söka efter samarbetsprojekt riktade mot minoritetsgrupper. Mål 3: Främja förståelse för människors olikheter. Uppföljning: Följs upp via enkät hösten 2017.

Åtgärd

Vi ska ordna träffpunkter för våra elever och ungdomar med annan etnisk bakgrund och skapa gemensamma aktiviteter för främja gemenskapen samt låta eleverna vara mer delaktiga. Skolan uppmärksammar Förintelsens minnesdag och arbetar aktivt före och efter dagen i kurserna svenska, samhällskunskap, religion och historia samt i livskunskapen. Dessutom arbetar vi med återkommande värderingsövningar i Livskunskapen. Vi ska arbeta med att tydliggöra vilka värderingar läroplanen står för. Vi ska även arbeta normkritiskt i livskunskapen, naturkunskap, samhällskunskap, historia och religion.

Motivera åtgärd

Vretagymnasiet är en skola där nästan alla elever och en stor del av personalen har samma kulturella bakgrund. Många har aldrig lärt känna några invandrare och vet väldigt lite om andra kulturer. Vår kartläggning visar att det finns främlingsfientlighet och rasism men även ett behov av att möta olikheter på alla plan.

Ansvarig

Elisabeth Bringer Hallberg, rektor

Datum när det ska vara klart

2017-12-31

Rutiner för akuta situationer

Policy

Handlingsplanen bygger på policyn för likabehandling, den omfattar alla på skolan, såväl elever som personal. Den gäller både då elev utsätts för diskriminering och annan kränkande behandling av annan elev eller av personal på skolan.

Alla bemöter varandra med tolerans och respekt. Alla ska behandlas lika oavsett vem man är. För den som kränks/blir kränkt ska omedelbart åtgärder vidtagas. Det är allas ansvar att reagera om man uppfattar signaler eller tecken på diskriminering och annan kränkande behandling. Diskriminering och annan kränkande behandling på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder kan vara: mobbning, trakasserier, främlingsfientlighet och rasism. Dessa kan till exempel yttra sig på följande sätt: fysiska; t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar, verbala; t.ex. att bli hotad, bli kallad för könsord eller liknande, psykosociala; t.ex. att bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning, i text- och/eller bilder; t.ex. klotter, brev, lappar, e-post, SMS, MMS och Internet (chatt, hemsidor) Huvudmannen för verksamheten, rektor eller annan personal får enligt lagen (2010:800, 9-14 §) inte missgynna elev på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Personalen får inte heller tillämpa en bestämmelse som missgynnar elev, utsätter elev för trakasserier, diskriminering eller på annat sätt kränker eleven. Elev som har anmält eller påtalat att någon i verksamheten handlat i strid med lagen eller medverkat i utredning får ej av huvudman, rektor eller annan personal utsätta eleven för repressalier.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

När kännedom om fall skall Vretagymnasiets Antimobbningsgrupp, (AMG) kontaktas och en anmälan upprättas. AMG består av representanter från elevhälsa, fritid, mentorer och elevstöd. En person ska vara ansvarig för att hålla i möten och se till att ärenden dokumenteras. Möten sker kontinuerligt.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Mentor, elevstöd, elevhälsa, enhetschef, rektor, lärare, fritidspersonal. All personal ska ha kännedom om de rutiner som gäller vid kränkningar.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

När gruppen får ett ärende ska följande göras:

Ansvarig för AMG informerar rektor om att ett ärende öppnats samt upprättar en anmälan. Rektor meddelar huvudmannen. Ärendet ska utredas, det ska definieras om det är mobbning/kränkande behandling. Detta sker på mötestid där det uppdras åt representanter att ta kontakt med anmälare och/eller den utsatte. Denna kontakt ska vara "försiktig". Representanter från AMG kontaktar mobbare och uppmanar att det ska upphöra. De informerar om vilka åtgärder som kommer att vidtas om mobbningen inte upphör. Mentorer och eventuellt vårdnadshavare informeras.

Handlingsplan för Vretagymnasiets antimobbningsgrupp AMG: Denna skall visas för den misstänkte mobbaren vid första samtalet, det är viktigt att han/hon förstår innebörden av åtgärderna. När AMG får ett ärende behandlas det enligt nedanstående steg.

1. SAMTAL Vretagymnasiets antimobbningsgrupp samtalar med den som misstänks mobba. Enkel dokumentation i form av minnesanteckningar upprättas.
2. MEDLING Berörda erbjuds medlingssamtal.
2. SKRIFTLIG UTREDNING Skriftlig utredning påbörjas enligt Vretagymnasiets mall. Vårdnadshavare kallas till skolan för information. Kontakt tas med polis för konsultation om brott begåtts, eventuell polisanmälan. Stödperson utses åt mobbaren/mobbarna.
3. SKRIFTLIG VARNING Skriftlig varning utfärdas av rektor. Denna ställs till mantalsskrivningsadressen.
4. AVSTÄNGNING Ärendet skickas till Styrelsen för utbildningen enligt gymnasieförordningen. Beslut om eventuell avstängning tas.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Eleven vänder sig till någon i AMG som gör en anmälan. Anmälan går vidare till resp. enhetschef för utredning samt rektor och skolchef.

Rutiner för uppföljning

Ärendet följs upp och kontrolleras. Detta sker genom kontakt med den utsatte, anmälaren, mentorer, lärare och övrig personal.

Rutiner för dokumentation

Dokumentation sker vid samtliga ärenden och sparas. Dokumentationen granskas och utvärderas årligen.

Ansvarsförhållande

Enligt skollagen (SFS 2010:800) är lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är nu skyldiga att anmäla detta till rektor. Rektor är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hänglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förtjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföstad av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar läroverkaren inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]